

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.jl@regeringskansliet.se

Remissvar över delbetänkandet SOU 2024:73 Juridiska personers förvärv av lantbruksegendom genom testamente

Norra Skog är en skogsägarförening som ägs av drygt 27 000 enskilda skogsägare med ett samlat skogsinnehav på cirka 2,1 miljoner hektar skogsmark i de fyra nordliga länen. Föreningens huvudsakliga uppdrag är att företräda det privata enskilda skogsbruket, driva skogsbruksverksamhet och produktion i egen industri samt virkesförmedling av skogsråvara till extern industri.

Skogen är en central tillgång för landsbygdsföretagare, både som direkt intäktskälla och som en grund för investeringar i verksamheten. Ett minskat enskilt och lokalt ägande innebär en långsiktig försvagning av möjligheterna till utveckling och företagande på landsbygden. När kapitalstarka eller institutionella aktörer i allt högre grad etablerar sig som ägare av lantbruksfastigheter – inte sällan som en del i ett investeringsportföljtänk – drivs priserna upp och konkurrensförutsättningarna för lokala företagare försämrats. Det påverkar även generationsväxlingar och nyetableringar negativt.

Norra Skog ser därför ett behov av att stärka förvärvsprövningen även vid testamentariska förvärv. Detta är ett viktigt steg för att säkerställa en fortsatt balans i ägandestrukturen och därmed också i inflytandet över markanvändning, landsbygdsutveckling och de beslut som påverkar dessa områden. På sikt handlar det om att motverka en förskjutning av ägande och därmed också makt från lokala till externa intressen, något som i grunden påverkar hela landsbygdens framtida livskraft.

Norra Skog inser att det finns behjärtansvärda skäl till vissa förvärv till en del juridiska personer som t.ex. Cancerfonden. Samtidigt anser Norra Skog att en justering av lagstiftningen kring förvärv genom testamente bör omfatta samtliga sådana förvärv, utan undantag för vissa aktörer eller kategorier. Det är av stor vikt att lagstiftningen är tydlig, förutsägbar och tillämpas likvärdigt oavsett vem som är förvärvare. Att försöka särskilja mellan olika typer av testamentariska förvärv riskerar att leda till otydlighet, svårigheter i tillämpningen och risk för att kriterierna uppfattas som godtyckliga eller orättvisa.

Skogsägarföreningen delar utredarens uppfattning att det inte är sannolikt att en testamentstagare skulle bli helt lottlös vid avslag på ansökan om förvärvstillstånd. Om tillstånd inte kan beviljas, måste en testamentstolkning göras för att fastställa testators vilja.

REMISSYTTRANDE

Dnr LI2024/02222

2025-03-26

2(2)

Att dra slutsatsen att testator velat att mottagaren inte ska få någonting alls framstår som osannolikt, särskilt i fall där viljan varit att överföra ett ekonomiskt värde snarare än själva egendomen. Det innebär att ett motsvarande värde i pengar i så fall utgår istället för lantbruksegendomen. En sådan ordning innebär att lagstiftningens intention kan upprätthållas utan att testamentstagarens rätt helt går förlorad.

Trots att en förändring gällande testamente kan få konsekvenser för enskilda, är det ur ett långsiktigt perspektiv nödvändigt att värna lagstiftningens intention – att upprätthålla en balans mellan olika ägarkategorier på landsbygden. Denna balans är avgörande för att säkra en levande landsbygd med förutsättningar för boende, sysselsättning och lokalt företagande.

För Norra Skog

Jonas Eriksson
Medlemschef, Norra Skog

Ida Nyberg
Jurist, Norra Skog